

**“KIẾN TOÀN TỔ CHỨC LIÊN HIỆP CÁC HỘI
KHOA HỌC VÀ KỸ THUẬT ĐỊA PHƯƠNG ĐỂ ĐÁP ỨNG
YÊU CẦU, NHIỆM VỤ TRONG TÌNH HÌNH MỚI”**

TS. Vương Hữu Nhi

Chủ tịch Liên hiệp các Hội KH&KT tỉnh Đắk Lắk

1. Về sự cần thiết và yêu cầu thực tiễn phải kiện toàn tổ chức của cơ quan Liên hiệp Hội địa phương

Từ thực tiễn hoạt động, Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam (sau đây gọi tắt là Liên hiệp Hội Việt Nam) đã được khẳng định là tổ chức chính trị - xã hội, đại diện cho trí thức KH&CN Việt Nam, có hệ thống từ Trung ương đến các địa phương trực thuộc Trung ương với đông đảo các hội thành viên tham gia gồm: 63 Liên hiệp Hội địa phương; 90 hội ngành toàn quốc và 596 tổ chức KH&CN trực thuộc, đã tập hợp được 3,7 triệu hội viên, trong đó có 2,2 triệu trí thức (theo số liệu thống kê của Liên hiệp Hội Việt Nam tính đến tháng 6/2021).

Hệ thống Liên hiệp Hội Việt Nam đã có nhiều đóng góp quan trọng trong việc tham mưu cho Đảng và Nhà nước những vấn đề lớn về đường lối, chủ trương, chính sách xây dựng, phát triển đất nước; đã tổ chức thực hiện có hiệu quả hoạt động tư vấn, phản biện và giám định xã hội. Đội ngũ trí thức hoạt động trong hệ thống Liên hiệp Hội Việt Nam là lực lượng quan trọng trong việc nghiên cứu, triển khai ứng dụng KH&CN; trong công tác bảo vệ môi trường; chăm sóc sức khỏe; giáo dục và đào tạo; truyền thông và phổ biến kiến thức; phát triển cộng đồng và xoá đói giảm nghèo; trong phong trào quần chúng tiến quân vào KH&CN; trong hoạt động tôn vinh trí thức và trong mặt trận đối ngoại nhân dân. Các hoạt động này thời gian qua được Đảng, Nhà nước và xã hội ghi nhận, đánh giá cao.

Tuy nhiên, bên cạnh những điểm đã đạt được, trong quá trình tổ chức và hoạt động, vẫn còn những hạn chế, bất cập là rào cản đối với các hoạt động và sự phát triển của Liên hiệp Hội Việt Nam, đặc biệt là các Liên hiệp Hội địa phương. Cụ thể:

- Vị thế chính trị-xã hội của Liên hiệp Hội chưa đảm bảo sự thống nhất giữa văn bản của Đảng và Nhà nước. Các văn bản của Đảng xác định Liên hiệp Hội là tổ chức chính trị-xã hội của trí thức KH&CN. Tuy nhiên trong quá trình thể chế hóa các quan điểm của Đảng, nhiều văn bản của Nhà nước không quy định rõ, thậm chí không công nhận Liên hiệp Hội ở Trung ương và địa phương là tổ chức chính trị-xã hội, dẫn đến vai trò, vị trí, địa vị pháp lý của Liên hiệp Hội ở Trung ương và địa phương không rõ ràng, gây khó khăn trong hoạt động.

- Chưa có quy định pháp lý cụ thể xác định những nhiệm vụ thường xuyên được Đảng và Nhà nước giao đối với Liên hiệp Hội.

- Tổ chức bộ máy và nhân sự giữa các Liên hiệp Hội địa phương chưa có

sự thống nhất. Một số địa phương, nhân sự không đảm bảo để thực hiện chức năng, nhiệm vụ của một tổ chức chính trị - xã hội; chế độ, chính sách đối với người làm công tác ở Liên hiệp Hội còn bất cập và không thống nhất giữa các địa phương; Ngân sách nhà nước và các điều kiện khác chưa bảo đảm để Liên hiệp Hội địa phương thực hiện các nhiệm vụ mà cấp ủy, chính quyền địa phương giao.

- Môi quan hệ giữa các tổ chức thành viên trong hệ thống Liên hiệp Hội Việt Nam chưa được quan tâm đúng mức, thiếu quy chế cụ thể về cơ chế phối hợp giữa Liên hiệp Hội và các hội thành viên. Do vậy, nhiều hoạt động của Liên hiệp Hội ở Trung ương và địa phương và các hội thành viên trong công tác vận động trí thức hiệu quả chưa cao.

2. Về thực trạng tổ chức bộ máy và điều kiện hoạt động của Liên hiệp Hội địa phương

Trên cơ sở Thông báo số 353-TB/TW của Ban Bí thư Trung ương về việc triển khai các đề án thực hiện Chỉ thị số 42-CT/TW ngày 16/4/2010 của Bộ Chính trị, thì đề án kiện toàn tổ chức bộ máy của Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật ở Trung ương và địa phương đã được Ban Bí thư Trung ương thông qua và Bộ Nội vụ hướng dẫn Ủy ban nhân dân các địa phương triển khai thực hiện thông qua Công văn số 327/BNV-TCPCP ngày 19/01/2012 của Bộ Nội vụ. Theo đó, ở nhiều địa phương, cấp ủy và UBND tỉnh đã tạo điều kiện để củng cố tổ chức bộ máy Liên hiệp Hội, cấp thêm biên chế, kinh phí và cơ sở vật chất để Liên hiệp Hội địa phương hoạt động.

Theo số liệu thống kê của Liên hiệp Hội Việt Nam, hiện nay có 13/63 Liên hiệp Hội địa phương chỉ có Văn phòng mà không hình thành các Ban chuyên môn (do không được bố trí đủ nhân lực); có 37/63 Liên hiệp Hội có văn phòng và 2 ban chuyên môn; có 13/63 Liên hiệp Hội có văn phòng và 3 ban chuyên môn trở lên với nhiều tên gọi khác nhau (nhưng nhân sự của các ban do kiêm nhiệm là chính).

Sau khi Chỉ thị số 42-CT/TW của Bộ Chính trị ban hành và triển khai Công văn số 327/BNV-TCPCP của Bộ Nội vụ, nhiều Liên hiệp Hội địa phương được sự quan tâm của Tỉnh ủy, UBND các địa phương, số lượng biên chế và hợp đồng của các Liên hiệp Hội đã có sự tăng lên đáng kể, bình quân mỗi Liên hiệp Hội địa phương có khoảng 9 người làm việc, trong đó mỗi ban hoặc văn phòng chỉ có từ 2-5 người làm việc, chưa thực sự đảm bảo về mặt số lượng để đáp ứng được nhu cầu công việc.

Về nhân sự lãnh đạo chủ chốt (Chủ tịch, các Phó Chủ tịch) của Liên hiệp Hội địa phương có các mô hình khác nhau như: Lãnh đạo chính nhiệm trong độ tuổi lao động; Lãnh đạo chính nhiệm đã nghỉ hưu; Lãnh đạo kiêm nhiệm. Thực tế, mỗi mô hình lãnh đạo chủ chốt của Liên hiệp Hội địa phương, đặc biệt là vị trí Chủ tịch Liên hiệp Hội địa phương đều có những yếu tố thuận lợi và khó khăn trong quá trình hoạt động. Bên cạnh đó, nhiều Liên hiệp Hội địa phương đang

gặp khó khăn về tài chính và điều kiện làm việc (như kinh phí chi cho các hoạt động chuyên môn; thiết bị làm việc, phương tiện đi lại; trụ sở làm việc).

Từ thực trạng nêu trên, để góp phần xây dựng Liên hiệp Hội địa phương trở thành tổ chức chính trị - xã hội vững mạnh của đội ngũ trí thức KH&CN thì việc kiện toàn tổ chức bộ máy và lãnh đạo của các Liên hiệp Hội địa phương có ý nghĩa hết sức quan trọng trong tình hình mới.

3. Về phương án kiện toàn tổ chức bộ máy của Liên hiệp Hội địa phương

Hoàn thiện tổ chức bộ máy, hoạt động của Liên hiệp Hội bảo đảm đủ năng lực để thực hiện chức năng của tổ chức chính trị - xã hội trong công tác vận động trí thức KH&CN, thực hiện tốt các nhiệm vụ Đảng, Nhà nước giao và phù hợp với các nghị quyết, chỉ thị của Đảng; bảo đảm đủ nguồn lực và các điều kiện cần thiết để Liên hiệp Hội thực hiện tốt, có chất lượng và hiệu quả chức năng, nhiệm vụ. Qua đó, nâng cao vai trò, vị trí chính trị - xã hội của Liên hiệp Hội ở Trung ương và địa phương trong hệ thống chính trị.

Để bảo đảm tổ chức bộ máy của Liên hiệp Hội địa phương hoạt động hiệu quả, thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ của một tổ chức chính trị - xã hội đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới, thì tổ chức bộ máy của Liên hiệp Hội ở địa phương cần được thực hiện thống nhất trong cả nước.

Thực hiện Nghị quyết số 39-NQ/TW của Bộ Chính trị và Nghị quyết số 18-NQ/TW của Hội nghị Trung ương 6 khóa XII, thì các Liên hiệp Hội cần được tổ chức theo hướng tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả, phù hợp với quy mô hoạt động và theo từng vị trí việc làm cụ thể. Do đó, xuất phát từ thực tiễn hiện nay, theo tôi bộ máy và nhân sự của cơ quan Liên hiệp Hội địa phương cần được thực hiện thống nhất như sau: bộ máy tham mưu, giúp việc gồm có Văn phòng và hai Ban chuyên môn (tên gọi của hai Ban tùy theo chức năng, nhiệm vụ và điều kiện, tình hình cụ thể của từng địa phương mà có tên gọi cho phù hợp); nhân sự làm việc tại Liên hiệp Hội tối thiểu là **16 người**, trong đó: Thường trực 03 người (01 Chủ tịch, 02 Phó Chủ tịch, chưa tính Phó Chủ tịch kiêm nhiệm), Văn phòng tối thiểu 7 người (01 Chánh Văn phòng, 01 Phó Chánh văn phòng, 01 chuyên viên, 01 kế toán, 01 văn thư, 01 lái xe, 01 bảo vệ), hai Ban chuyên môn 06 người (mỗi Ban 03 người: gồm 01 Trưởng ban và 02 chuyên viên), với mô hình tổ chức, nhân sự như trên là phù hợp với quy định hiện nay của Đảng và Nhà nước. Việc kiện toàn tổ chức theo mô hình như trên được thực hiện theo lộ trình từ nay đến năm 2025 sẽ được ổn định, thống nhất trong cả nước.

Đối với nhân sự làm các công việc chuyên môn tại cơ quan Liên hiệp Hội phải là công chức; đối với những người được tuyển dụng làm một số loại công việc theo hình thức hợp đồng lao động trong chỉ tiêu được cơ quan có thẩm quyền giao thì việc tuyển dụng, sử dụng, quản lý, chế độ, chính sách được thực hiện theo quy định của pháp luật về lao động nhằm đảm bảo các chế độ, quyền

lợi cho những người công tác tại Liên hiệp Hội theo đúng chủ trương, quan điểm, mục tiêu chỉ đạo của Đảng bấy lâu nay.

Về tài chính, hằng năm Ngân sách nhà nước đảm bảo kinh phí hoạt động cho Liên hiệp Hội ở địa phương như các sở ngành và được bảo đảm về trụ sở, tài sản, trang thiết bị và điều kiện làm việc.

Với mục tiêu xây dựng Liên hiệp Hội ở Trung ương và địa phương trở thành một tổ chức chính trị - xã hội của đội ngũ trí thức, giữ vai trò nòng cốt trong việc tập hợp, đoàn kết và phát huy sức sáng tạo của đội ngũ trí thức KH&CN, góp phần đưa khoa học công nghệ trở thành động lực phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng – an ninh. Việc thực hiện kiện toàn sẽ tạo sự thống nhất về mô hình tổ chức bộ máy, chế độ, chính sách đối với Liên hiệp Hội ở địa phương, qua đó nâng cao năng lực hoạt động để tiếp tục thực hiện hiệu quả Nghị quyết số 27-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương, Chỉ thị số 42-CT/TW của Bộ Chính trị và Kết luận số 93-KL/TW của Ban Bí thư Trung ương, góp phần xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc, đặc biệt là tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng đối với trí thức, phát huy tiềm năng sáng tạo của đội ngũ trí thức trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

Xin chân thành cảm ơn các đồng chí đã chú ý lắng nghe!